

Annonser:



Novum

Nätupplagan torsdag 19 januari 2006

Uppdaterad 14 oktober 00:16 Stiftelser som Gustafsson styr fick

miljarder av landstinget

Landstinget har betalat närmare 1,3 miljarder kronor till tre forskningsstiftelser som alla kontrolleras av Jan-Åke Gustafsson. Stiftelserna har sedan slussat huvuddelen av pengarna vidare till forskning som sköts av Gustafsson och som till stor del sker i samarbete med börsbolaget Karo Bio.

För tjugo år sedan beslutade den socialdemokratiska ledningen i landstinget att under en femårsperiod investera pengar i biovetenskaplig forskning vid Huddinge sjukhus. Vid den tiden var Leni Björklund sjukvårdslandstingsborgarråd.

Landstinget skulle hjälpa till med pengar i början, sedan skulle näringslivet ta över. Tanken var att skapa en företagsby och ett nytt avancerat forskarsamhälle söder om huvudstaden.

Det blev inte som man hade tänkt. I stället har satsningen nästan uteslutande handlat om en person. Några stora näringslivspengar har inte synts till. Och landstinget har fortsatt betala ut pengar i 20 år.

De första åren fick forskningscentret kring professor Jan-Åke Gustafsson 12 miljoner kronor per år. Enligt flera utredningar kring landstingets Novumprojekt, som bland annat landstinget och Södertörns högskola beställt, var målet att investeringen skulle vara tidsbegränsad. I stället har den förlängts gång på gång och beloppen har successivt höjts.

Jan-Åke Gustafsson är vd för de tre landstingsstiftelserna som tar emot landstingets pengar. Han bereder och föreslår styrelsen hur pengarna ska användas, och resurserna delas sedan till största delen ut till den forskning professor Jan-Åke Gustafsson bedriver på de tre forskningscentrum där han också är chef. De tre centrumen sorterar i sin tur under Karolinskas institution för biovetenskaper, där Jan-Åke Gustafsson är prefekt och chef. En del av forskningen sker i samarbete med institutionen för medicinsk närläro. Prefekten och chefen där heter Jan-Åke Gustafsson.

Han anser inte att uppdragen kan krocka med varandra.

- Nej, tvärtom. Uppdragen ger klara synergieffekter, vilket bland annat framgår av att Novumprojektet allmänt anses som mycket lyckat, säger han.

Han tycker heller inte han har särskilt många roller.

- Det är faktiskt inte fler roller än vad många kliniska professorer på KI har.

I juli i år gjorde advokatfirman Nordia, på uppdrag av landstingsledningen, en utredning kring Jan-Åke Gustafssons olika roller. Detta efter att landstinget fått ett tips där Gustafsson anklagas för missbruk av skattemedel och för att utnyttja sin position. Utredningen kom fram till att han varit jävig när han som vd i de tre stiftelserna tagit fram en budget som styrelsen sedan godkänt.

Sveriges Radios Ekoredaktion har tidigare berättat hur landstinget försökte hemlighålla anklagelserna om missförhållanden inom Novum. Bland annat har landstingets chefsjurist försökt tona ned kritiken internt.

Men riksåklagarens särskilda enhet mot korruption har, enligt Sveriges Radio, tagit allvarligt på anklagelserna och inlett en granskning.

Även tidigare har Jan-Åke Gustafsson fått kritik för dubbla roller.

Under sin tid som ledamot i Medicinska forskningsrådet deltog Gustafsson i beredningar och beslut om anslag till sin egen forskning. Detta kritiserades senare i en rapport från justitiekanslern. I samband med detta avgick hela

styrelsen.

En annan viktig förklaring till att Jan-Åke Gustafsson kunnat bygga upp sin verksamhet är att han blivit KI:s mest långlivade prefekt, det vill säga institutionschef.

Jan-Åke Gustafssons förordnande som prefekt har förlängts gång på gång trots att Karolinska institutets interna praxis säger att en prefekt ska högst sitta i två perioder, sex år. Han är i dag den prefekt som suttit längst av alla på KI. Motiveringen är att man gjort undantag från praxis på grund av hans oersättlighet.

Jan-Åke Gustafssons forskning är framför allt fokuserad på ett specifikt område, så kallade nukleära hormonreceptorer.

Denna forsknings huvudsyfte är att skapa förutsättningar för att hitta underlag för det man kallar designade läkemedel.

I början satt Gustafssons forskare i inhyrda lokaler i Huddinge sjukhus. Men det började bli trångt och Jan-Åke Gustafsson ville ha större och nyare ytor och samla de olika projekten och företagen under ett tak. I juni 1989 var Leni Björklund föredragande i ett beslut att exploatera och marknadsföra ett område som fick heta Novum. Ett par år senare stod bygget klart.

Men trots all optimism fanns kritiska röster. Enskilda ledamöter från olika partier i båda politiska blocken i landstinget ifrågasatte i början av 90-talet de skenande kostnaderna för Novum, man påpekade att intresset från näringslivet hade varit mycket ljumt och man ifrågasatte även att landstinget skulle betala 1,5 miljoner kronor för marknadsföring av Novum utomlands. Flera undrade varför landstinget skulle satsa stora belopp på grundforskning, något som staten och regeringen normalt är ansvarig för.

[Knut Kainz Rognerud](#)

[Skicka](#) [Skriv ut](#)